

25676

НО

08

Тоҳир
Ҳақбердиев

**МУҲАББАТ
ДИЁРИ**

25676

10 0 2000A-2914g3

Хардбергер, Т

Мухомов

гидри; Улестрел

2000 2000

2000A-2914g3

ТОҲИР ҲАҚБЕРДИЕВ

МУҲАББАТ ДИЁРИ

Шеърлар

Ғафур Ғулом номидаги
Адабиёт ва санъат нашриёти
Тошкент — 2000

Ўз2
X 20

Ҳақбердиев Т.

Муҳаббат диёри: Шеърлар.— Т.: Ф. Фулом номидаги Адабиёт ва санъат нашр., 2000—64 б.

Инсон ўз ташвиш-ўйлари, ўзининг орзу-ҳаваслари билан ўралашиб қолмаслиги керак. Чунки ҳаёт фақат шулардангина иборат эмас. Инсонга дунё тақдири, юксак муҳаббат ва инсоний бурч каби туйғулар ҳам дахлдор бўлиб, буларсиз яшашнинг, бунёдкорликнинг, ажодлар фазилатларига ворисликнинг қизиғи бўлмайди.

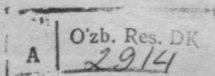
Мазкур тўплам шоирнинг ана шундай мавзулардаги шеърларидан тартиб берилган бўлиб, ўқувчиларга манзур бўлади, деб ўйлаймиз.

Ўз2

X $\frac{4702620202 - 6}{M352(04) - 2000}$ -қатъий буюртма, 2000

10
ISBN 5-636-01842-4

© Тоҳир Ҳақбердиев, Фафур
Фулом номидаги Адабиёт
ва санъат нашриёти, 2000 й.

10 25676
093

Меҳр дунёси

*Шеърят — аслида меҳр дунёси,
Шеърнараст инсонда бордир муҳаббат.
Қай дилда бор экан меҳр зиёси,
У тинчлик истайди, истамас ғурбат.*

*Муҳаббат диёри — аслида Ватан,
Муқаддас замин-чун — энг нафис туйғу.
Шеърят, муҳаббат — бир юрак, бир тан,
Муҳаббат, Ватансиз йўқ роҳат, уйқу!*

САДОҚАТ ҚЎШИҒИ

Ишқингда гуллади ўн олти ёшим,
Сеҳрли кабутар каби кўриндинг.
Гоҳ очиқ, гоҳ пинҳон бўлдинг йўлдошим,
Соф ишқий бир дафтар каби кўриндинг.

Сўнгра айирдилар, ҳижрон — бир денгиз,
Икки дил денгизнинг икки ёнида.
Ўн беш йил фироқда, айрилиқ тенгсиз,
Ишқ гўё қолмади қалбим жонида.

Вақт ўтиб, нурланди фидойинг — кўнгил,
Яна ишқ чўғини гурлатди шамол.
Яна сайраб кетди нозиклашган тил,
Менга руҳ нуруни сочгандай ҳилол.

Сенга ошuftа дил музламабди, ҳай,
Чексиз фироқлардан ўтганда содиқ.
Сархуш бўлиш учун май дўсти бўлмай,
Ҳижронда ишқингдан олибди ҳордиқ.

Оҳ, яна севибман ўсмир мисоли,
Пардоз ҳам бердим-у, тикилдим узоқ.
Қалбимни безади ишқинг висоли,
Мен ўзим ўзимга қўйибман тузоқ.

Майли, боз тузоқда сенинг мафтунинг,
Майли, боз бошимда улкан азият.
Ошиқлар мулкида менман дилхунинг,
Мендай ким вафодор, айтгил, Шеърят?!

Ҳоким бўлсам бахт денгизига,
Ҳар томчиси қилса итоат,
Соф аёллар гулгун юзига
Сувларидан сепардим фақат.

Ҳоким бўлсам бахт денгизига,
Шу денгизга қилиб ибодат,
Ҳар Инсоннинг ўғил-қизига
Денгиз томон берардим рухсат.

Ҳоким бўлсам бахт денгизига,
Томчиларин айлаб эҳтиёт,
Уйлантириб бахтнинг қизига,
Инсон, умринг безарди ҳаёт.

Ҳоким бўлсам бахт денгизига —
Барҳам ерди заминдан офат.
Ҳар қадамда Инсон кўзига
Кулиб боқар эди Адолат!

УМИД

Умид — учаётган шуълабахш юлдуз,
Имиллаб ва имлаб ёзар қанотин.
Дил сезар: келади ҳузурбахш кундуз,
Нурларга тўлдириб кўнгил ҳаётин.

Эҳ, қанча софлик бор орзу-ҳавасда,
Бир қудрат бағишлар ожиз жонларга.
Учқунча бўлса ҳам умид қафасда,
Жилмайиб имлайди кенг осмонларга.

УМРИМ ОЛТИНЛАРИ

Умрим олтинлари сочилиб-сочилиб,
Фикримни чулғайди бир хаёл, хушсўз.
Кўнглим ғунчалари очилиб-очилиб,
Бир ишқни истайди, ишқки, дилафрўз.

Хушсўз хаёллар ҳам осуда-осуда,
Фидойи дўстлардан олтин ранг ёдгор.
Дилафрўз севги ҳам келмас беҳуда,
У мезбон бўлса гар, умрим беғубор.

* * *

Сабр боғларида счилган орзу
Ишқни қанотида олиб учган чоғ,
Эзгулик бахт учун бўлди тарозу,
Умр қадамлари сезмади чарчоқ.

Ҳаёт майдонлари — нотекис майса,
Тўп каби тепилар лаҳзамиз ҳар ён.
Умр бугдойлари бир-бир камайса,
Кўнгил тўлғонади, боқади гирён.

Ҳар томон учсак-да гўё болари,
Ҳаёт биз-чун азиз гул, ёр сингари.

* * *

Умр — бир иморат, усти ёпилган,
Лаҳзасин авайлаб этгин нақшинкор.
Умр — бир жасорат, ишқдан топилган,
Унинг ноёблигин ким этар инкор?
Ва лекин ҳаётда қилмоқ-чун ғорат,
Ёғочхўр қуртлардай кулфатлар қатор.
Меҳнат-ла нур соч-у, кўрмай асорат
Эзгулик уруғин эккин ҳар наҳор.

* * *

Келажак — бир жумбоқ, ким ҳам билади,
Башорат қилолмас ҳатто фолбин ҳам.
Мен қанча яшайман, қай тиг тилади
Умрим юрагини, бу менга мубҳам.

Орзу оғушида буюк кунларга
Муяссар бўлай деб яшаймиз мудом.
Ишонч нурларини ёйиб тунларга,
Ҳар дилга ёруғлик этамиз инъом.

* * *

Ёлғизлик хаёлин акси юзимда,
Музликда яшаган каби туюлди.
Сенинг ситамларинг менинг кўзимга
Зулмат номли ҳасрат бўлиб қуйилди.
Ул ўтди кўзимдан юрагимга ҳам,
Сўнгра қоним ила оқди танамга.
Барига чидарман, фақат, эй санам,
Бир кун нур ёпиниб келсанг хонамга.

САБР

Жимжитликка ўхшайди сабр,
Сукунатда турган қоятош.
Кута-кута топса ҳам жабр,
Шукр қилар бор деб соятош.

Жимжитликка ўхшайди сабр,
Сокинликка ўрганган бардош.
У гўёки тилсиз бир қабр,
Тўколмайди кўзларидан ёш.

Чидаб-чидаб ҳукмдорига,
Ўз қалбига сиға олмайди.
Ваъдабозлик тегса орига,
Иродасин йиға олмайди.

Ёрилади шардай сукунат,
Бардошдан ҳам тошлар узилар.
Субутсизлик қилолмай миннат,
Оёқ-қўлсиз ерда чўзилар.

Кута-кута топди-ю, жабр,
Исёнкорга айланди сабр.

КҮНГИЛ БИЛАН СУҲБАТ

— Андуҳлар санқийди топмоқ учун жой,
Кўпайиб яшаса, топгандек сарой.

Эй кўнгил, эшигинг ёпсанг-чи бу дам,
Не керак сен учун бунча ғам-ситам?

— Билмайман, билмайман, дунё ажибдир,
Ҳар нарса тўқисдай, йўқдай кам-кўстим.

Ёшим улғайибди, вақт ҳам қарибдир,
Вафосиз кетибдир ёшлиқдай дўстим.

— Дунёда ўткинчи ҳар нарса, ахир,
Наҳот, англамадинг, эмас-ку бу сир,

Яйрагил, яйрагил, лаҳзалар қиммат,
Бир бор кулиб қолсанг, шу ҳам ғанимат.

— Оҳ, қани, қанийди, ҳар кун кулолсам,
Афсуски, арзонмас лутф ила қарам.

Гоҳ дўсту гоҳ рақиб сўзидан лолсан,
Сўнг ойлаб қарахтсан, андуҳга қарам.

— Ҳар сўзни чақмагил, ўзингга жабр,
Ўйласанг, бир қадам яқинроқ қабр.

Ҳаёт лаззати ҳам инсон учундир,
Ундан узоқлашсанг, умр юпундир.

— Маъқулдир сўзларинг, аммо мен ожиз,
Ўзимни англамай қолдим-ку ўзим.

Мўралаб туради андуҳ, деган қиз,
Шодликдай янграса, қанийди, сўзим.

Оҳ, дунё, тўзим бер, ғамноққа тўзим!

Улуғ шоирларга кўз тутдим бисёр,
Оддийлик, буюклик уларда аён.
Улар фикратига замон келган тор,
Қалбида келажак акси намоён.

Оддийликда бордир буюк ҳақиқат,
Заҳматкаш инсонга улуғлар эшдир.
Шу сабаб илмли донолар фақат
Бутун бир миллатга раҳнамо, хешдир.

ХАЛҚИНГ ФАРЗАНДИ БЎЛ

Халқинг фарзанди бўл, оддий бўл, майли,
Кулфат кўрганида чеккил изтироб.
Кимлигинг кўзгуда шу халқ туфайли
Ўзингга кўринур нуқсонсиз ҳар тоб.

Элинг қувонганда севиниб мудом,
Шодлигин оламга шамолдай тарат.
Адоват уйига зидма-зид тамом
Садоқат кўшкларин эларо ярат.

Агар қайғуни ҳам, қувонишни ҳам —
Билмасанг, унда сен ҳеч кимсан асли.
Умрингда кўринмас излар бўлар жам,
Эрта бошланади хазонлик фаслинг.

БИР ШИРИН СЎЗ АЙТСАМ...

Бир ширин сўз айтсам — сирли сўз,
Ҳеч кимса айтмаган нурли сўз.
Кўзёшсиз умрбод қувониб,
Бўлсангиз ҳаётим ичра кўз.

Нурўпар эзгулик мен сочсам,
Хаёлга келмаган эзгулик.
Умрбод бошингиз бўлмай ҳам,
Инсондай яшадим дегулик.

Бу кўнглим хоҳиши беҳисоб
Сиз учун, эй, умрим кўзлари!
Меҳрингиз бўлди-ю, бир гирдоб,
Чирмашди ҳуснингиз сўзлари.

Гирдобдан чиқмоқ ҳам қийиндир,
Кунаро тортади домига.
Наҳотки, айрилиқ, бу не сир,
Ёзилган муҳаббат жомига?

Эҳ, ана, висол ҳам кўринди,
Капалак сингари пойингиз.
Сел — хаёл лойқаси боз тинди,
Нигоҳим ўғирлар ройингиз.

Бир ширин сўз айтсам — сирли сўз,
Ҳеч кимса айтмаган нурли сўз.
Кўзёшсиз умрбод қувониб,
Бўлсангиз ҳаётим ичра кўз.

МУҲАББАТ

Сўзларга жозиба бағишлаб доим,
Сенга юрагимни этай равона.
Сўзлар ишқли дилни очсин мулойим,
Сен нигоҳ ташлагил хушнуд, қувона.

Кўнглинг талпинса-ю, ширин хаёллар
Ақлу идрок ила берса ижозат,
Сенга устоз бўлган шўхчан аёллар
Жуфт юрак оҳангин этсалар иззат.

Нозли табассумдай нафис муҳаббат
Умримиз уйларин безайди албат.

* * *

Ҳали мен бундаман, сен эса унда,
Умр шамлари ҳам қисқарар кунда.
Кўнгилни яйратур умид еллари,
Хаёллар шамолдай учар сарсари.
Келажак нурлари — субҳидам офтоб,
Севгини ёритур — қайсики камёб.
Илиқ туйғулар-ла ёришиб кўнгил,
Шафқатсиз хаёллар синади чил-чил.
Бутун вужудим-ла меҳрингга тўлиб,
Мен сенинг қошингга бораман кулиб.

СЕВГИ

Гоҳ севиб қоламиз, сезмайди қизлар,
Севганин ёди-ла юзлари ёруғ.
Севилиб қоламиз, сезмаймиз бизлар,
Бир жонон ишқи-ла қалбимиз тўлуғ.

Севганда севмаса, аччиқ кек билан
Қизларнинг кўнглини хира қилмаймиз.
Севилиб севмасак, кечиринг, қизлар,
Балки, ишқ нимадир — ҳали билмайсиз.

КЎЗЛАРИНГ СЕҲРЛАР...

Кўзларинг сеҳрлар иболи қараб,
Меҳрим кўли турар сочингни тараб.
Киприklar кўзингга қалқондир, сара,
Қоматинг — баҳордай ажиб манзара.
Юрагинг — мусаввир, кўлида ранглар,
Нигоҳинг — бастакор, янграр оҳанглар.
Сўзласанг, сайроқи қушлар писанда,
Каломинг сержило, қувватдир танда.
Қадамлар ташласанг кўнглимга аста,
Ошиқлар дунёси ёнар ҳавасда.

СЕВГИ МАДҲИЯСИ

Умр йўлдошим Муҳаббатойга

Озор берса агар бу дунё,
Йўлларимиз бўлса зим-зиё,
Ишқ чироғи бўлиб муҳайё,
Сендай менга бўлолмас ҳеч ким,
Мендай сенга бўлолмас ҳеч ким.

Дўстлар кўлин чўзса душманга,
Нокас боқса гулзор-чаманга,
Ҳар не келса сенга ё манга,
Сендай менга бўлолмас ҳеч ким,
Мендай сенга бўлолмас ҳеч ким.

Ҳаёт — гўё рангин камалак,
Ҳамма ҳайрон: ўйнатар фалак,
Сен ўзингсан беғубор малак,
Сендай менга бўлолмас ҳеч ким,
Мендай сенга бўлолмас ҳеч ким.

Саодатдир хуш нигоҳларинг,
Соғинч пур жом кўнгил оҳларинг,
Содиқ чашми симсиёҳларинг,
Сендай менга бўлолмас ҳеч ким,
Мендай сенга бўлолмас ҳеч ким.

Тоҳир кўнглин айлама зор-зор,
Севгинг — кўнглим қасрига меъмор,
Ҳаётимиз бўлсин ифтихор,
Сендай менга бўлолмас ҳеч ким,
Мендай сенга бўлолмас ҳеч ким.

СИЗНИ СЕВМОҚ...

Сизни кўрмоқ — ноёб саодат,
Сизни севмоқ — нозик бир толе,
Сизсиз йўқдир чидам ва тоқат,
Бундай ишққа ким бўлар моне?

Сокин кезган ул хаёлингиз
Чехрангизда гулдай намоён.
Сизга муштоқ ҳур иқболингиз
Зор кўзимдан ҳар дафъа аён.

Нафис лаблар ёнида ҳамроҳ
Ишқ тэбратган нозли табассум.
Бу севгига йўл берган Оллоҳ,
Олов ҳислар орттирар ҳар зум.

Сочингиз ҳам тим қаро, хушрўй,
Нигоҳимни асир этадир.
Хаёлимда бошланади тўй,
Сизни ишққа олиб кетадир.

Нозик, илиқ кафту бармоқлар
Кўлларимда чўғланса бир дам,
Бўлиб гўё ўткир қармоқлар,
Юрагимни илдирар бардам.

Сизни кўрмоқ — ноёб саодат,
Сизни севмоқ — нозик бир толе.
Сизсиз йўқдир чидам ва тоқат,
Бундай ишққа ким бўлар моне?

КЎКЛАМ

Қиш ҳам охирлади, кўклам кўз очар,
Баҳор завқларидан қушлар сўз очар.
Ҳар куни ўн марта Қуёш юз очар,
Эҳ, Қуёш, нозланмай сочсанг-чи зиё!

Баҳорий осмонга кўнгил интизор,
Ранглари ҳар дилни ёритар минг бор,
Тиниқки, нур сочар чўққидаги қор,
Эҳ, Қуёш, кўклам деб сочсанг-чи зиё!

Ранг-баранг гулларга ошиқ бунча кўп,
Гуллардай ҳар рангда одамлар тўп-тўп,
Кел, кўнгил, баҳорнинг юзларидан ўп,
Эҳ, Қуёш, завқлардан сочсанг-чи зиё!

ОЛЧАЗОР

Оппоқ ҳарир либос олча қоматин
Дилкушо айлади, бунча дилафрўз!
Никоҳ либос кийган келин дастхатин
Кўрган куёв каби ҳамма ширинсўз.

Баҳор қизларидир олча дарахтлар,
Нафис бир фаслнинг нозик гўзали.
Ундан кўркли эмас шоҳона тахтлар,
Олчазор — баҳорнинг тиниқ ғазали.

ЮРАГИМГА АЙТГАНЛАРИМ

Ҳориб кетдим жангу жадалдан,
Ҳаёт, сенинг сўқмоқларингда.
Болалигим — ўшал маҳалдан
Умрим ташвиш чақмоқларида.

Оҳ, эзилдинг, юрагим, нечун
Ҳақсизликлар мўлжали бўлиб?
Хотиржамдай йўқ овоз, бир ун,
Боққил ғамсиз атрофга кулиб.

На куласан, на-да йиғлайсан,
Йўлларида сохта амалдор.
Эл-юрт дея бағринг тиглайсан,
Элинг — сен-чун серунум баҳор.

Амал курси вақтинча, ахир,
Буни билмас очкўз эгаси.
Ҳаётимиз шулардан тахир,
Улар элнинг кераксиз хаси.

Ҳар бир йўлда битта мансабдор,
Ё адашса бир ҳоким тўра,
Сўнгра улар бўлишар қатор,
Очилади нафс деган ўра.

Оддий инсон кулфатларидан
Улар ҳиссиз, чекмас азият.
Элу юртнинг нафратларидан
Рўбарўдир мунгли вазият.

Сен сеvasан оддийликни кўп,
Манманликлар зери пойингда,
Камтар элдан дўстларинг-ку кўп,
Йўғрилмади бахтинг лойингда.

Балки бахтдир эл-юрт ишончи,
Ато этган шоҳона ҳурмат.
Чехрадаги бахтдир қувончи,
Исминг ила қўшилган ҳиммат?

Саодатинг — оддий фуқаро,
Ҳорсанг ҳамки, дегайсан элим.
Дил, ўртанма, юрту эларо
Номинг бордир: Тоҳир муаллим.

* * *

Забардастсан, кибр отини
Қамчилайсан кўкка талпиниб.
Шаклинг — одам, инсон зотини
Камситасан чашмбанд ёпиниб.

Чиранмагил, кимсасиз осмон
Ўйдови йўқ булутларга уй.
Сен булутсан, ёмғирсиз, бежон,
Кимлигингни бир дамгина туй.

Эҳтимолки, шунда минг ўйлаб,
Бўлажаксан сезгир ва ҳушёр.
Кунларингнинг қирғоғи бўйлаб
Балки сўнгра яйрайди баҳор.

МЕҲРБАХШ БЎЛ

Кимгадир отдинг, эҳ, тиканли бир сўз,
Юраги зирқираб боқди ёшли кўз.
Умрининг лаззати учди ҳаётдан,
Ажралди ҳақ деган учқур қанотдан.
Оҳ, кимсан, билмайман, қандайин одам,
Бир дам меҳрли бўл, меҳрга ҳотам.

Қайдадир кўз юмди мушфиқ бир она,
Гўдаклар чирқирар, уйи — ғамхона.
Дўзахдай сўзлардан озурда тани,
Бузилиб қолганди умр — ватани.

Билмайман, кимдирсан, ташигувчи ғам,
Бир дам меҳрбахш бўл, меҳрга ҳотам.

Гоҳ ота фарзанди қадрин билмайди,
Ёш билиб, сўкиниб кўзга илмайди.
Ғуборли кунларда бўлиб беғубор,
Болалар яшайди ҳақиқатга зор.
Эй, ота, билмайман, дилингда не жам,
Дилдан меҳрли бўл, меҳрга ҳотам.

Бўлса-да отаю онага фарзанд,
Йигит ўз бурчини унутар баъзан.
Юк бўлиб уларнинг азиз бошига,
Айланур тоғларнинг оғир тошига.
Ҳей, йигит, қилмишинг ўстирмоқда ғам,
Ор ила ён ва бўл меҳрга ҳотам.

Кўнглимга кесагу тош отди кимдир,
Ярадор юрагим асабий, жимдир.
Фойдам текканида, қуюқ хушомад,
Ўзин ўнгарганда — қилди маломат.
Шайхзода сингари, рақибимга ҳам
Меҳрли бўлолдим, меҳрга ҳотам.

Аччиқ сўз, таъналар, айтингиз, нега?
Одамсиз, тилларга бўлингиз эга.
Ўз қадрин билмаса бугун одамзод,
Муҳташам дунёни этгуси барбод.
Қил кўприк устида юарсиз бардам,
Одамлар, меҳрга бўлсангиз ҳотам!

ДОНОЛАРНИНГ ИЛМИ ҚАНОТДА...

Устоз олим Ботирхон Валихўжаевга

Оддийликда улуғворлик бор,
Камтарликда ниҳон буюклик.
Манманликдан бирор амалдор
Топдимикан оддий суюклик?

Иzzат топди сиздан фуқаро,
Кафтингизда — ҳурмати инсон.
Обрўйингиз кезар халқ аро,
Эътибор ҳам — бир шамси жаҳон.

Бир ҳақиқат бордир ҳаётда:
Бойлик тугар, мансаб ўтади,
Доноларнинг илми — қанотда,
Минг йиллардан ошиб кетади.

* * *

Ширинсухан, дейдилар сени,
Ҳар кўнгилни эта олсанг шод.
Заҳарсухан, дейдилар сени,
Бор қувончни айласанг барбод.

Ширинсўзлик онадир, она,
Ғам доғларин дилдан аритар.
Заҳарсўзлик канадир, кана,
Қон симириб бизни қаритар.

Хушгап бўлсанг, нозик сўзларинг
Кишилар-чун ширин куй бўлар.
Қалбинг эса кўклам-баҳордай
Дил тортгувчи бахтли уй бўлар.

ОДАМЛАР

Англамоқ истадим мен сизни,
Бир қадам кўринди дилингиз.
Қай томон юборар, оҳ, бизни
Ўз дилин англамас тилингиз?

Одамлар, дунёни қаричлаб
Ўлчашга етмайди умрингиз.
Меҳрни елкага опичлаб,
Кўнглимга келарми нурунгиз.

Мен ҳамма, ҳаммага кўнглимни
Эзгулик тўлдириб қарайман.
Ўзим зор бўлсам-да, меҳримни
Сув каби дилларга тарайман.

Йиғингиз кўнглимга ларзадир,
Томирда қонларим йиғлагай.
Номимдай хаёлим тозадир,
Мен учун лоқайдлик чин ўгай.

Қувончлар ўпса-ку юзингиз,
Шодликдан осмонлар бир қарич,
Мўл бўлсин нонингиз, тузингиз,
Тўкинлик олсин-а юз ўпич.

Англамоқ истадим мен сизни,
Бир қадам кўринар дилингиз,
Толега чўмилтсин, о, бизни,
Ўз дилин англаса тилингиз.

ШОИРЛАРГА

Дардли шеърларини ўқиб...

Сиз поксиз беҳиштдай, шеърингиз — гувоҳ,
Мисралар аскардай сиз учун паноҳ,
Ширин умр билан қўлласин Оллоҳ,
Сизга инонмаслик — узрсиз гуноҳ.

Ширин сухансиз-у, шеъри осмонсиз,
Назм юрагида гўёки жонсиз,
Дунё нағмасидан баъзан ҳайронсиз,
Сизга инонмаслик — узрсиз гуноҳ.

Ёмонлар қадамда учрайди, э воҳ,
Сомонлар қадамда учрайди, э воҳ,
Оғулар қадамда сачрайди, э воҳ,
Сизга инонмаслик — узрсиз гуноҳ.

Лол қолсин юлдузлар аёл ёнида,
Лол қолсин кундузлар аёл ёнида,
Лол қолсин денгизлар аёл ёнида,
Сизга инонмаслик — узрсиз гуноҳ.

Сиз поксиз беҳиштдай, шеърингиз — гувоҳ,
Мисралар аскардай сиз учун паноҳ,
Ширин умр билан қўлласин Оллоҳ,
Сизга инонмаслик — узрсиз гуноҳ.

* * *

Куч-қувват кетади белу билакдан,
Шижоат кетади дилда тилакдан,
Совуқлик жой олар бир кун юракдан,
Ўн етти ёшлигинг — биллур бир дамлик.
Бу чирой бир дамлик, умр бир дамлик.

Садафдай тишлар ҳам тушар бирма-бир,
Хувиллаб қолар-ку девори қаср,
Бошларни тарк этар сочлар ҳам охир,
Дилларни яйратган сурур бир дамлик,
Ёшликни яшнатган ғурур бир дамлик.

Ҳаттоки қошлар ҳам оқарар бир кун,
Юзлар бўлар эски кийимдай юпун,
Қувончлар йиғлашар бўлишиб дилхун,
Оламга ойина — кўзнур бир дамлик,
Ҳар ойинг, ҳар йилинг бўлур бир дамлик.

Барини унутгил, фарзанд умрингдир,
Кўзлари порласа, кўзда нурингдир,
Эзгулик боғида дил ғурурингдир,
Бир дамлик эмасдир чирой ва умринг,
Қуёшдай давомли ҳатто кўз нуринг.

ДИЛТОПАР ҚАЛАМ

Ғамларим кам эмас, андуҳлар бир кун
Нозли орзуларни этишар хароб.
Табассум ва қувонч боқишиб дилхун,
Ўрнин эгаллайди мунгли изтироб.

Ҳаста овозларим ёқмас ўзимга,
Дунё тўда-тўда ғамдай кўринар.
Юрак куч бағишлар сокин созимга,
Созим бахт улашга дилдан уринар.

Таскин топар шунда озурда руҳим,
Андуҳлар қуёндай қочар панага.
Ширин туйғуларга жой берар оҳим,
Орзулар чопқиллар ҳур тантанага.
Хайрият, бор экан дилтопар қалам,
Секин кетиб қолар озорбахш алам.

САОДАТ ҚАЙТАР

Ғамнинг сувларига қорилди сочим,
Бардош бера олмай тарк этди бошни.
Талатўп ғавгога тўла бу очун,
Баъзан тирқиратди дилдаги ёшни.

Бахт гўё ёввойи кабутар мисол
Ҳуркиб учди йироқ, мен борган сайин.
Бахт учун изладим ҳақиқий тимсол,
Унинг шамоллари эганда майин.

Чеҳралар кўринди бахтга кўзгудай,
Улар шодликлари сервиқор тоғдай.
Чеҳралар кўринди олам бузгудай,
Сўлиб бораётган қаровсиз боғдай.

Юрак бардошлидир, шукрона айтар
Ғамли-ғамсиз ўтган барча онларга.
Дунё ўзгаришда, саодат қайтар,
Шодликлар узатар ёниқ жонларга.

ТАҚДИР

Умрим манглайига ёзилган тақдир,
Айт менга, қандайин тилакларинг бор?
Ғаним ҳам номимни этолмас таҳқир,
Қай орзу ҳаётда бўлар устувор?

Умрим манглайига ёзилган қисмат,
Изларим, инсонга сочавер поклик.
Ҳар дилда ниш отса ҳалоллик, ҳиммат,
Улардан таралса нурдайн оқлик.

Мен бугун тақдирнинг мавҳум изидан
Йиллар этагини ушлаб кетаман.
Ёруғлик кутаман тақдир қизидан,
Келгуси авлодга поклик элтаман.

Мен учмадим обрў, шон томон,
Ҳеч маҳлиё этмади мансаб.
Титраб-гитраб толганда асаб,
Тиқилганим — тип-тиниқ осмон.

Обрў юрди изларим босиб,
Мансаб чопди бўлиб маҳлиё.
Қайда бўлсам, қочарди риё,
Ўзлигини дорларга осиб.

Муҳаббатин излади мендан
Кулиб-кулиб беҳад чиройлар.
Мени кутиб ишқий саройлар,
Ишқ ҳақида сўзлади мендан.

Кимларгадир бериб обрў, шон,
Дил изларди сени, муҳаббат.
Меҳнат сари топдим-у*рағбат,
Ишқ уйида бўлмадим меҳмон.

Ва, ниҳоят, инжудай топдим,
Сўрамасдан келди муҳаббат.
Гўё келди ажиб бир санъат,
Кетмасин деб йўлларин ёпдим.

Мен кўкларга учгим келди, эй!
Бургутдаги қанот меники,
Илҳом минган шу от меники,
Мен дунёни қучгим келди, эй!

СУҲБАТ

— Эй замин, бағрингда қанча нобакор,
Эзгилаб яшайди тупроғу тошинг.
Яхшилар ризқига шериклар қатор,
Қай тарзда чидарсан, қайдан бардошинг?

— Ўзим каби сабрим оғирдир ҳар дам,
Кўз ёшу қонлардан бўлдим хокисор.
Чидам оғушида қадамим бардам,
Мен фақат инсоний меҳрларга зор.

— Эй, баҳор, сағрингда қанча нобакор,
Завқ олар сендан-у, излари пайхон.
Бир гиёҳ эколмас, узгани — қатор,
Улардан чаманлар бўлишар сайхон.

— Оҳ, нетай, чидарман, аслида ҳаёт
Ёшлиги мендандир, менда ҳусни бор.
Ҳаётдан ҳар лаҳза топарман нажот,
Бағримда яшаса битта беғубор.

— Эй, кўнгил, не учун замину баҳор
Бағрида хушчақчақ ўтмагай умринг?
Сенда йўқ бир нуқта бўлгувчи ғубор,
Не сабаб кўз олмас толе-суруринг?

— Бардошда ҳамроҳим замину баҳор,
Улардай яримта излаган бахтим,
Токи бор теграмда ғариб ва ночор,
Бахт эмас, бўлса гар тож ила тахтим.

ХУШОМАД ВА ХУШСЎЗЛИК

Амалдор бор жойда хушомад учар,
Хушсўзлик қолади уялиб, ғариб.
Хушомад амалдор қалбига кўчар,
Ҳақиқат туради юзи оқариб.

Хушомад серуруғ қумурсқа мисол,
Бир кунда болалаб кўпларни эгар.
Сўнг жадал бўлади арзонроқ тимсол,
Ишончнинг дилига ёлғонни экар.

Олқишлар ёғилар хушомад учун,
Фурурли эгаси ёйдай букилар.
Хушомад айласанг хуш омад учун,
Мукофот пойингга гулдай тўкилар.

Рози бўл феълингдан, эй кўнгил, бу дам,
Тамагир дўпписин киймадинг бир бор.
Хушсўзлик йўлингда бўлолди ҳамдам,
Хушомад қадрингга солмади ғубор.

СЕНИ АЛДАСА ГАР...

Сени алдаса гар қон-қариндошинг,
Дўстинг фириб берса, оқса кўз ёшинг,
Алдовлар ичида қолса бардошинг,
Бундан ёмони йўқ, севгили ёрим.

Садоқатталабга номус-ор бўлсанг,
Кунлари кузларга бир баҳор бўлсанг,
Ўзинг эзгуликка зору зор бўлсанг,
Бундан ёмони йўқ, эй гул рухсорим.

Дил меҳрин беришни муддао қилдим,
Сочларим қаросин мен адо қилдим,
Садоқат қайда деб сўнг садо қилдим,
Бундан ёмони йўқ, менинг баҳорим.

Яхши-ёмон кун-чун Оллоҳга шукр,
Жонлар омон кун-чун Оллоҳга шукр,
Гар айтмасанг бу кун Оллоҳга шукр,
Бундан ёмони йўқ, дўст ила ёрим.

* * *

Кўзларимда уйқу юки,
Кипригимда ўпичи.
Таслим қилмоқ истар мени,
Қоп-қоронғи, оҳ, ичи.

Мен роҳатман, дея менга
Фалсафасин уқтирар.
Йўқ, десам гар, ибо билан
Шабодасин уфурар.

Талашамиз биз, иккимиз,
Сенинг учун, эй ҳаёт,
Гоҳ голибман, гоҳ у енгар,
Бетин кураш умрбод.

ДИМОҒДОРЛИК НЕГА БУНЧА, ҲЕЙ?

Мансаб кетиб қуларсан бир кун,
Сувсиз қолиб сўларсан бир кун,
Умр учиб тўларсан бир кун,
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?

Эзгуликни этмадинг тортиқ,
Ё бўлдингми савобдан ортиқ?
Ниҳол ўсмас ердаин қаттиқ,
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?

Тил учида ширинсуханлик,
Хизмат жойинг гўёки хонлик,
Билмайсанки, у ҳам бир онлик,
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?

Ранжимади қорнинг сира ҳам,
Зиёфатлар ҳар куни ҳамдам,
Лек оёғинг туrolмас бардам,
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?

Сен Тоҳирни кўзга илмадинг,
Ҳақни деса, қадам жилмадинг,
Бир савобни наҳот билмадинг,
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?

ОЙКЕЛИНГА

Дод десанг ҳам, ойкелин,
Қайнонангга чидарсан.
Қайтариб ғамлар селин,
Равон йўлдан кетарсан.

Балки инсоф сувида
Чўмилади қайнонанг.
Сўз айтмайин беҳуда,
Ўғли бўлар дилхонанг.

Мўъжаз ватан — оила,
Асрагил кўрмай завол.
Муштоқ кўз ёринг ила
Муштарак топгил камол.

Етимлар бунча ҳам кўп,
Қайда ота-онаси?
Фарзандинг юзларин ўп,
У умринг дурдонаси.

Дод десанг ҳам, ойкелин,
Қайнонангга чидарсан.
Қайтариб ғамлар селин,
Равон йўлдан кетарсан.

ИЛТИЖО

Боқдим, дунё, улкан бағрингга,
Қонга тўла тарих майдони.
Ёнаётир не-не юртингда
Эзгуликнинг нурдай виждони.
Ҳеч кимсага қилмай таассуб,
Бир тилак бор дилда, худойим:
Яхшиларнинг яхши кишига
Ҳужумидан асрагил доим.

Ҳаёт йўли — чигал калава,
Довонларда тўсиқлар кўпдир.
Ғанимларинг кўяр пистирма,
Отганлари ўқми ё чўпдир.
Улар — ғаним, кори — касофат,
Аммо ўтинч дилда, худойим:
Яхшиларнинг яхши кишига
Ҳужумидан асрагил доим.

Ҳасад фикри икки яхшини
Гоҳ совуққон ёвдайин этар.
Сўнгра ўзи калтакесакдай
Бир кавакка йўқ бўлиб кетар.
Эзгуликка сочилса тупроқ,
Дил илтижо қилар, худойим:
Яхшиларнинг яхши кишига
Ҳужумидан асрагил доим.

Кўпни кўрган кўнгил хотиржам,
Чидамларим дилимда қотди.
Қай гўшадан баъзан яхшилар,
Баъзан рақиб ёй ўқин отди.
Яхшилардан сира йўқ гинам,
Янглишгандир улар, худойим.
Яхшиларнинг яхши кишига
Ҳужумидан асрагил доим.

Кўнглимда — ғам руҳи, севинч бегона,
Наҳотки қувончлар — ўгай бир сингил?
Маҳзунлик хаёлни айлайди хона,
Қоронғи гўшадай ғамзада кўнгил.

Улуғбек кўринар, ғамгин нигоҳи,
Ноқобил фарзанддан куйган улуғ зот.
Дилида башарнинг минг битта оҳи,
Шодликдай очилиб боқарми ҳаёт?

Мен кимни айтайин, қай бир буюк зот
Андухсиз шодликнинг сувларин ичган?
Кимга фалак берди ҳоримас қанот,
Қай инсон ўлимнинг ботқоғин кечган?

Мен-ку, эй, бир оддий Оллоҳ бандаси,
Оҳ урсам, овозим бўлмайди зоҳир.
Ситамга енгилур руҳ арзандаси,
Мен голиб юрарман, борлиғим — Тоҳир.

Мен кечирдим:
Гина-кудуратни
Хаёлимдан олис жўнатдим.
Одамларнинг юракларига
Ишонч номли сим ёғочни ўрнатдим.
Сўнг уладим нур берувчи симларни,
Ҳар бир дилда ёнди чироқлар.
Кечиришни билмаган аллакимларни
Нур симидай куйдирди фироқлар.
Мен кечирдим:
Боболардан қолган одат — бу,
Гап изловчиларга ишим йўқ.

Кечириш, минг йиллардан қолган хат — бу,
Инсонликдан ўзга ташвишим йўқ.
Мен кечирдим сени, эй одам,
Ноҳақ сўздан ранжиб толганда,
Аҳилликнинг нурлари чарақласин деб
Тенгсиз Ватанда!

ЁЛГИЗЛИК ЭЗАДИ АЁЛНИ...

Ёлғизлик эзади аёлни,
Юраги қон тўла зардобдир.
Ҳис этиб бу гуноҳ — уволни,
Ишқ кўзи ёшларга селобдир.

Аёлдир дунёнинг неъматини,
Хор этсанг, хорликка қуларсан.
Аёлдир ҳаётнинг санъатини,
У билан санъатдай тўларсан.

Чирмашиб олса гар аламлар,
Аёлдир ғамларга кушанда.
Ёзмайин лол қолса қаламлар,
У илҳом Шеър деган ватанда.

Кунларнинг маҳсули йил мисол,
Аёлинг уйингда яйраса,
Бир умр ҳар онинг — хуш висол,
Аёлда толелар сайраса.

Ёлғизлик эзади аёлни,
Висол бўл — бетиним саодат.
Йўлатсанг танҳолик — уволни,
Йўлингда пайдодир минг офат!

ТҮРТЛИКЛАР

* * *

Ул мўъжиза эмасдир, ул эмасдир фаришта,
Лекин ақл биносин доим қилур саришта.
Ёмонликни дилидан фориф этиб хазондай,
Ёниб яшар, қилиб кул нопокликни ҳар ишда.

* * *

Фалакнинг гардиши бу: нокасга тегса амал,
Хира юлдуз каби ой гирдини этур қамал.
Кўнгилнинг пок изига кўзи бир душман бўлиб,
Азиз лаҳзанг тиллодан темир қилур ҳар маҳал.

* * *

Бир сўз яхшини ҳам ёмон кўрсатар,
Бир сўз ёмонни ҳам омон кўрсатар.
Фикр қил: бир сўзда тақдир намоён,
Адашсанг, буғдойни сомон кўрсатар.

* * *

Оловранг лабларинг сочади олов,
Муҳаббат томида софлигинг — ялов.
Хусн боғларида йўқдир қиёсинг,
Сен ўзинг шоҳқизсан, бўлса гар танлов.

* * *

Ишқ тахтига чиқса гулруҳинг,
Фарибликда қолар андуҳинг.
Сендай бой йўқ ишқ жаҳонида,
Дўсту ёрлар узра шукуҳинг.

* * *

Лўли қиз аврайди, хаёл паришон,
Пул учун жаврайди, фол очиб ҳар он.
Подшоҳни дарёдан сувсиз келтирган
Алдов кўз сайрайди: алданар жаҳон.

* * *

Умри бир сония давом этса ҳам,
Дунёга ўн қўллаб ёпишар одам.
Ҳеч кимса айтолмас:— Не керак дунё?
Сен ҳам бир дақиқа бўлолгин Ҳотам!

* * *

Майна бўлса ҳамроҳинг — азоб-уқубат,
Йўлларингни тутгайдир нохуш рутубат.
Дўсту ҳамкор, ёр танла дил даргоҳига,
Булбул бўлса дилхоҳинг — руҳли муҳаббат.

* * *

Қалдирғоч учгандай лаҳзалар тездир,
Эй хаёл, кўнгилга бу дамни сездир.
Бир гулга боққунча ўтади умр,
Шу дамда, эй фикрим, асрни кездир.

* * *

Ачинма, ачиниш ўтмас бир тигдай,
Ўлдирмас, азоблар ҳар кун пайдар-пай.
Ғамдош бўл, елкадош, одам бўл бир кун,
Мени асирликка ололмасин май.

* * *

Оллоҳ айламади ҳеч нарсага зор,
Ғадодек бўлмадим пулдорларга хор.
Меҳнат — насибамга тиниқ ойина,
Эй кўнгил, тақдирдан бўлғил миннатдор.

* * *

Ҳар қадамда муаммо, қайдан калит топарсан,
Орзунг томи улкандир, нима билан ёпарсан?
Бу ҳаётда билим-ла қондирмасанг дилингни,
Боши гаранг мушукдай ҳар томонга чопарсан.

Кўй, бошимни эгдирма,
мендан кулмасин нокас,
Қадр билмас кишининг
боқиши ҳам — бир қафас.
Нетай, феълимга тенг йўқ,
соф қалбимга — андоза,
Оддийликнинг чўққиси —
мен-чун улуғ бир ҳавас.

* * *

Яхшини ёмонга улаган одам,
Инсонни тупроққа булаган одам.
Шайтон найрангидан учиниб бир кун,
Нарвондан ерпарчин қулаган одам.

* * *

Ваъдабоз ваъдаси ишланар тунда,
Бетиним алдайди ёп-ёруғ кунда,
Шу “қасб”дан тўн кийди, алдов — кўрпаси,
Умри ўтиб кетар қора тутунда.

Ишқ эрур

диёримиз

Гар кўнглин обод этиб,
андухин ювсам кулиб,
Ишқ уйи ҳам мен учун
хонсарой-кошонадир.

Эрди-ю, боз руҳи дилни
шўҳ наво айладингиз.
Соф ташаккур майсазорин
йўлингизда яшнатай,
Бу дили озурдани
гамдин сафо айладингиз.
Бул мурувват олис эрди,
қай томондан келди, оҳ,
Фам-рутубатли ҳавони
пок ҳаво айладингиз.
Билмагайман: бормикан
оламаро сиздай шариф,
Илтифот биз ёққа-ю,
ўзни қафо айладингиз.
Эй, нигор, ҳар кун севинч
пешвот чиқиб келсин бу тарз,
Асли, Тоҳир ишқига
чексиз вафо айладингиз.

БИЛМАДИ

Англадим ёр сабрини,
сабримни, эҳ, ёр билмади,
Ишқни ўйин қилдиму,
ё дилни, дилдор билмади.
Ул рақиблар дам-бадам
сўз-игналар отди, ажаб,
Фам тунидан қутқарай деб
роҳ хуммор билмади.
Зилу замбил бори ҳижрон
ишқ қаддин эгди, оҳ,
Чеҳрасин ойна этиб,
ёр сўнгра такрор билмади.
Тоқатим тоқ бўлди-ю,
кетдим фироқдин мен йироқ,

Эҳ, кўриб бу ҳолатим,
 ул гули гулзор билмади.
 Ойталаб инсон эмасмен,
 бир нигоҳи бўлса, бас,
 Гарчи, Тоҳир, куйганинг,
 кўнгил-ку бемор, билмади.

ЧЎКМАСИН, ЖОНО, ХАЁЛИНГ

Чўкмасин, жоно, хаёлинг
 ғамнинг тез гирдобида,
 Кўзларинг равшан бўлиб ҳўб
 севгининг офтобида.
 Андуху ғамдан йироқ шод
 бу дилинг яйрат кулиб,
 Сендайин хушбахт кўринмас
 чин муҳаббат бобида.
 Ўртаниб нохуш хаёллар
 ётса ошиқ кўнглида,
 Минг томон товланса ҳамки,
 йўқ ҳаловат хобида.
 Ёр менинг гулзор дилимда,
 меҳри жўш қонимдадир,
 Бўлди сархуш борлиғим ҳам
 ишқнинг шаробида.
 Гарчи Тоҳир ғамдадир боз
 васли ёр довоносида,
 Ожиз эрмас заррача ҳам
 ишқ жангин тобида.

ЁР ОЁҒИ ЕТМАСА...

Ёр оёғи етмаса,
келмаса ширин калом,
Севгининг қўрғонида
янграмас ҳаргиз салом.
Меҳри дил кўзда экан,
ҳам ширин сўзда экан,
Нонда ва тузда экан,
бўлмаса бўлгай тамом.
Ноланинг паноҳида,
ҳар кишининг оҳида
Учрагай гоҳ-гоҳида
ёш тўла бир ғамли жом.
Икки дил бир-биридан,
кўнглида бор сиридан,
Гул даласи, қиридан
кетса, оғудир таом.
Тоҳиро, ишқ одами
нурлию нурсиз экан,
Нурсизидан бу ҳаёт
бир кун олар интиқом.

ХУШ НИҒОҲИНГ...

Хуш ниғоҳинг хоҳишимдир,
йўл йироқ, ёр, нетайин?
Манзили ишқим томон боз
қай йўлингдан кетайин?
Соғиниш амри тилурми
ноилож қолганда дил,
Эй фалак, оқ фотиҳа бер,
зор висолга етайин.
Эҳ, висол чорлар кулиб соз,
бер қанотинг, лочиним,

Бу дилим соғинчларини
 фикри тонгга элтайин.
Ҳажр ғори бир азобдир,
 шамчиरोқ кўринмагай,
Чорасиз юргум фироқда,
 дўсту ёрсиз бетайин.
Сабри дил уммон қадар-ку,
 Тоҳиро, бўлма нигун,
Васли ёр тухфаси кўпдир,
 ул яқин кунлар сайин.

ҚИЗҒАНУР

Айб эмас, менда, атай
 боқмасанг, дил қизғанур,
Қаҳри рашким гоҳ сўниб,
 хуб ширин тил қизғанур.
Айтмагил сўз ўзгага
 хуш табассум кўрсатиб,
Қошларинг ёйин кўриб,
 соф кўнгил қизғанур.
Айлаган умрим чаман,
 атри гул бўл йилма-йил,
Атри ишқим сен учун
 атри ҳосил, қизғанур.
Қанча бўлса меҳри сўз,
 соч, мушарраф бўлайин,
Сел бўлиб ёғсин менга,
 айтмай, моҳдил қизғанур.
Тоҳиро, ёрдин-ку сен
 истадинг эзгу жаҳон,
Шу жаҳондай бўлмасанг,
 ишқи кафил қизғанур.

ИШҚ ЭРУР ДИЁРИМИЗ

Ишқ эрур диёримиз
дил куёши ёнадир,
Васли ёрдин ишқаро
ишқ асири қонадир.
Ул баҳорим васлини
биз учун кўрмай раво,
Дилда борин очмайин,
не сабаб тўлғонадир?
Севгисин осмон билиб
рашк қилсин, майлига,
Ёки гулрўй ул санам
ошиқи бегонадир?
Ашк тиф — мижжасида,
майсада шабнам каби,
Дил қўли шаббодадай
артадир, ҳайронадир.
Гар кўнглин обод этиб,
андухин ювсам кулиб,
Ишқ уйи ҳам мен учун
хонсарой кошонадир.
Тоҳиро, хушдил висол —
оғуши гулхан мисол,
Ёр келса, ишқ анбари
ўхшагай райҳонадир.

КЎНГЛИМА

Сифмагай, оҳ, сифмагай
нур тўла осмон кўнглима,
Гарчи бордир қувваи
полвони майдон кўнглима.
Мен дилим нозик гулин
этдим авайлаб парвариш,

Эҳ, беролмас кимсага,
 бўлдим-ку ҳайрон кўнглима.
Изладим, кўп изладим
 бир дўсти эт — нохун каби,
Топмадим, оҳ, дўстари
 хушбўйи райҳон кўнглима.
Фикру зикрим: борлиғим
 ҳамёри кўнглим деб нисор,
Соясин лек солмасин
 чун абри найсон кўнглима.
Мунтазир кўзим ажаб
 нурсизланиб боз интизор.
Топталиб бўлди, нетай,
 майдони сайхон кўнглима.
Тоҳиро, умринг нигун,
 гар топмасанг монанди дил,
Бенажот захмат чекиб,
 гул қайда гулдон кўнглима?

АЙТГИЛ...

Айтгил, ўшал кўзларинг
 бир бор қиё боқсинлар,
Сокину соф қалбимга
 севги-зиё ёқсинлар.
Биллурий сой сувида
 оққан нафис ой мисоли
Кўзларим кўзгусида
 айлаб ҳаё оқсинлар.
Боққанимда, кўзларимга
 тўр тўқийди зиёси,
Нурларидан севгига
 гулу гиёҳ тақсинлар.
Келгач инсон олам ичра,
 кўрмади мисли кўзинг,
Лол қилиб Тоҳир тилин,
 қилмай риё боқсинлар.

НИГОҲЛАРИНГ

Бунча хушдир, дилга аксин
 ўйдирар нигоҳларинг,
 Ҳидирар-у, сўнг висолга
 тўйдирар нигоҳларинг.
 Тўйдирар деб айтди кўнглим,
 аслида висол бир он,
 Дафтари ишқимга имзо
 қўйдирар нигоҳларинг.
 Недир имзо, ишқ учун гар
 севги муҳри ёт эса,
 Ўз томон чорлаб, иложсиз
 тойдирар нигоҳларинг.
 Тойдириб қилса фалаж гар,
 ихтиёр қарошингда,
 Сирли кўнглим гавҳарин ҳам
 ёйдирар нигоҳларинг.
 Ёйдириб қилса тамошо,
 Тоҳиро, ситамдадир,
 Икки дил, икки нигоҳни
 суйдирар нигоҳларинг.

БИЗ ТОМОН ҚАЙДА НИГОҲ?

Ёр ўтар ўсма қўйиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Ўсма-ла дилни ўйиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Ёнида дугонаси
 ҳар замон зимдан қарар,
 Ёр кетар сочин ёйиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Ишқ ўтин мисли шамол
 пуфлагай бу қилмиши,

Бепичоқ бизни сўйиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Йўлида қолди кўзим,
 оҳ, менга берсин тўзим,
 Роҳидан кетса тойиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Эҳ, умид бағри ёниб,
 асрагай ишқим чунон,
 Ёр бўлса бирдан ғойиб,
 биз томон қайда нигоҳ?
 Тоҳиро, ғафлат кўзи
 уйқуда бўлгай мудом,
 Ғафлатдан кетсанг бойиб,
 биз томон қайда нигоҳ?

ЮЗ-КЎЗЛАРИ

Осуда эрди дилим,
 вайрон қилур юз-кўзлари,
 Тип-тиниқ эрди фикрим,
 ҳайрон қилур юз-кўзлари.
 Олди-ю, кетди ақлим
 қош устида ўйнар сочи,
 Туйғуи сокинларим
 сайрон қилур юз-кўзлари.
 Лахча ўтдай қўллари
 кафтимни ёндирди кеча,
 Сўнг висолин яшириб,
 сарсон қилур юз-кўзлари,
 Бул фироқ янтоғида
 ишқим тани озурдаҳол,
 Бир хабар бермай менга
 гирён қилур юз-кўзлари.
 Сабри ишқимдан кулиб,
 ёр кўнгли ором топдиму?

Кўзгуда кўрган каби
 бежон қилур юз-кўзлари.
 Охири келди нигор
 бу севгидан мамнун бўлиб,
 Васлини Тоҳир учун
 осон қилур юз-кўзлари.

ДИЛДАГИ ТУЙҒУ МИСОЛ...

Дилдаги туйғу мисол
 бир келиб тўхтар ҳаволар,
 Бормикан дил дардига
 ҳар гиёҳ янглиғ даволар?
 Дўст вафоси баъзида
 март кўкидай ўйнагайдир,
 Кўк юзига кўз тутарман,
 баҳор айтсин наволар.
 Бу башар захматлари
 ҳар қадамда бўлса вожиб,
 Қай заминдан излагайсан
 дили оқ ранг сафолар?
 Билмадим оҳ, ҳар одамки,
 ишончимдан айирди.
 Чўлдаги янтоқ мисолми
 улар турган маъволар?
 Тоҳиро, ул косагул
 барги ҳам йўлдан адашди,
 Гул вафо қилмас экан,
 дўстдан кутгил жафолар.

ЖОНСҮЗ АЁЛ

Санги тоғ бўлгум эди,
гар ёқмаса жонсўз аёл,
Кўрпаи ғам ёпилур,
сал боқмаса жонсўз аёл.
Волидамдир бирлари,
жону жигарим бирлари,
Не қилардим меҳрини
ёр тақмаса, жонсўз аёл?
Севгилим — тонгим менинг,
ҳижронда у андуҳлибос,
Қай томон боргум, сеҳринг,
эх, оқмаса, жонсўз аёл?
Қай бирингиз дўсти жон,
ҳар сўзингиз қувватга кон,
Шодлигим нурдай узун,
рашк ёқмаса, жонсўз аёл.
Қалбида бўлса агар
инсоф гулин япроқлари,
Мард кетар Тоҳирдайин,
ҳеч боқмаса жонсўз аёл.

БИЛГАНЛАРИНГ

Дўст, уни билдим дема,
ёлғон эрур билганларинг,
Суҳбати бир дам эса,
афғон эрур билганларинг.
Боқ, чиройли олмадир,
билгаймисан: аччиқ, ширин?
Таъмини тотсанг, шу чоқ
аён эрур билганларинг.
Гар сафар этсанг, рафиқ
қўнглин билиб олгунг мудом,

Аччиғу нордонлиги
 шу он эрур билганларинг.
 Ҳар киши тилсими ғор,
 ҳамкор эсанг, очгай дилин,
 Май ичиб — улфат бўлиб,
 армон эрур билганларинг.
 Кўйки, ҳар ким ўз ўйин
 бор ҳолича қилсин кушод,
 Улки той бўлса агар,
 дармон эрур билганларинг.
 Эзгулик — ҳар бир қадам,
 ҳамкори дил бўлди у ҳам,
 Келди, Тоҳир, не ситам,
 ҳайрон эрур билганларинг.

РАВШАН ЭТУР

Фикринг — олам кенглигидай,
 дилни равшан этур,
 Бўлса хас кўнглим шу тоб,
 монанди гулшан этур.
 Ақлу ҳуш бирла камолинг
 минг тасаннодадир,
 Ул дилу қошу кўзинг
 ҳуснингни манман этур.
 Кимса бор, ҳусни зиёда,
 лек у безътибор,
 Ҳушсифат, қандинкалом,
 ишқимни шўх-шаън этур.
 Субҳидам ой нурларин
 пинҳом қилур шамсдин,
 Сен яширсанг роз дилинг,
 чашминг-ку чаман этур.
 Дўсту душман ичра ҳаргиз
 янграмайди хуш калом,

Лабларин тикмоқ қийин,
 ҳар сўзни ким манъ этур?
Ишқимиз Оллоҳ учун,
 кўнгил ҳам Оллоҳ учун,
Шул сабаб Тоҳир дилин
 ёр ила пайванд этур.

ЎЛТИРИБСИЗ РЎБАРЎ

Ўлтирибсиз рўбарў
 тушдаги офтобдаин,
Лаҳзалар қандай ширин
 тонг-саҳарги хобдаин.
Ҳар каломда ҳуснингиз,
 ҳар шеъримда нурингиз,
Дил туни сиздан ёруғ
 ул шаби маҳтобдаин.
Тухфадай сизнинг нигоҳ,
 ранги олтиндай нафис,
Бағрига тортар мени
 ранглари гирдобдаин.
Эҳ, ҳаловат қолмагай,
 бул висол ҳам лаҳзалик,
Мен нетарман, ўтса гар
 ёр висоли обдаин?
Айтса Тоҳир кўнглини,
 бир китобдай очилур,
Эҳ, нигор, англармисиз
 ишқдин бир бобдаин?

Ваъдалардан тикиб кўйлак,
 ўйин билмас раққос кийди.
Мисоли ул сира айбсиз,
 даҳонларда ўшал ваъда,
Бутун хулқу феълин ранглаб,
 яна кўнглини мос кийди.
Тилиб тил-ла сенинг кўнглинг,
 билиб-билмай қилур лол ҳам,
Аламдан сўнг қилиб ислоҳ
 сўзин, ростравга хос кийди.
Тушунмас ул, агар қаддин
 таёқ боғлаб тузатсанг ҳам,
Ўзин таҳлил қилур, кимки
 ният-ўйи ихлос кийди.
Эгиб бошинг, ҳазин, Тоҳир,
 дили саҳроларга боқма,
Қачон сахро, келиб сувлар,
 яшил рангли либос кийди.

АЙЛАНУР

Бу замин ўз ўқи бўйлаб
 бир маромда айланур,
Меҳри инсоннинг шу тахлит
 хуш саломда айланур.
Бир маромда доимо
 сочгил эл-чун нур-зиё,
Эл шарафи сен томон
 ҳар каломда айланур.
Эҳ, қийин чин эътибор,
 излама олтин каби,
Юрту эл таърифиди,
 шонли номда айланур.
Бу ҳаёт савдолари
 не йигит бошида ғам,

Яхшилар меҳнатда-ю,
 зиқна жомда айланур.
Тушди сенга, Тоҳиро,
 чашми абрудан назар,
Меҳнатинг эл сўзида,
 кўнгли ромда айланур.

НАВОИЙ ҲАЗАЛИГА МУҲАММАСЛАР

* * *

Жон каби севдиму мен, ул жондин обрў келмади,
Хуш висоли — орзуим, дил зори — дилжў келмади,
Бошларим оғриб чунон, остига парку келмади,
Кеча келгумдир дебон ул сарви гулрў келмади,
Кўзларимга кеча тонг отқунча уйқу келмади.

Билмадим ёрим дилин, ҳар тун висол ҳасрати бор,
Келмасини билдиму, оҳлар чекиб йиғлар дугор,
Кўз тутиб ёр роҳига, дил суҳбати жононга зор,
Лаҳза-лаҳза чиқтиму, чекдим йўлида интизор,
Келди жон оғзимга-ю, ул шўҳи бадхў келмади.

Ҳажрининг найзасидин афтодаҳол орзу — қанот,
Кўзларимдин ёғдую дилдан севинч кетгай, наҳот?
Ишқу меҳрим лаҳзаси ёр васлидин топгай нажот,
Оразидек ойдин эрконда гар этти эҳтиёт,
Рўзгорумдек ҳам ўлғонда қоронғу, келмади.

Маҳбубам чехрасидек қай гулда бир гулчехра бор?
Соғиниб ул чехрани ҳайрона дил бўлгай бемор,
Борлигим кўз бўлди-ю, боқдим, кўринмас гул нигор,
Ул париваш ҳажридинким йиғладим девонавор,
Кимса бормуким, анга кўрганда кулгу келмади.

Беҳуда ҳар сорига фикримни елдурманг мени,
Ёрсиз ул гўшага бир лаҳза келтурманг мени,
Бир нафас ором беринг, айбимни билдурманг мени,
Кўзларингдин неча сув келгай деб ўлтурманг мени,
Ким бори қон эрди келган, бу кеча сув келмади.

Келмасин гар айтса ёр, кутмас эдим то субҳидам,
Не учун бир бор келиб, туҳфам эмас лутфу карам?
Бор севинчим лаҳзада этса асир тўрдай ситам,
Толиби содиқ топилмас, йўқса ким қўйди қадам
Йўлғаким, аввал қадам маъшуқа ўтру келмади.

Эҳ, шамол сочмас бу дам ёр сочларин анбар бўйин,
Бу ҳаёт ишқинг учун монанди бир қиммор ўйин,
Тоҳиро, ғамни унут, дил, куйлагил шодлик куйин,
Эй Навоий, бода бирла хуррам эт кўнгил уйин,
Не учунким, бода келган уйга қайғу келмади.

* * *

Қайданам кўрдим сени, руҳи яро бўлдим санго,
Хур висолинг дардида андуҳаро бўлдум санго,
Ноумид бўлдимун мен, рўзи қаро бўлдум санго,
Кўргали ҳуснунгни зору мубтало бўлдум санго,
Не балолиғ кун эдиким, ошно бўлдум санго.

Кўрмасам ол юзларинг, кўнглим кули ғамдир нуқул,
Оҳки, ҳижрон сим каби бўйиним эгар, қандай мушкул,
Борлиғим недир, бу дам ўю хаёлим сенга қул,
Ҳар неча дедимки, кун-кундин узай сендин кўнгил,
Ваҳки, кун-кундин батарроқ мубтало бўлдум санго.

Менча ким жони ҳалак, сен бошқаниму сайладинг?
Зор этиб, кўнглим куйин тупроқарому жойладинг?
Учмасин деб мен томон ё қуш қанотим бойладинг?

Мен қачон дедим: “Вафо қилгил манго”, зулм айладинг,
Сен қачон дединг: “Фидо бўлгил манго”, бўлдум санго.

Билмадим ўз ҳолатим, аччиқми, кулдунг бу сифат,
Ашки дил кўзимдадир, ашкимга тўлдунг бу сифат,
Қисматим, роҳ топмайин сен нега ўлдунг бу сифат?
Қай пари пайкарга дерсен телба бўлдунг бу сифат,
Эй пари пайкар, не қилсанг қил манго, бўлдум санго.

Гар муҳаббат захрини тотдингми, унга чора бўл,
Сабр тошинг мўрт эса, лоқайд бир бечора бўл,
Томи ишқинг остида ёки тани юз пора бўл,
Эй кўнгил, тарки насиҳат айладинг, овора бўл,
Юз бало етмаски, мен ҳам бир бало бўлдум санго.

Ишқаро тил топмайин, қочса, нетай, мендан калом,
Ёр учун дил мағзидин еткармадим нурли салом,
Мен муҳаббат бобида бўлдумми ё нодон-авом?
Жоми Жам бирла Хизр суйи насибимдир мудом,
Соқийё, то тарки жоҳ айлаб гадо бўлдум санго.

Изласам, дил хушлигин ҳеч билмадим муштоқаро,
Боларидай мен учиб ул гули бол янтоқаро,
Оҳки, Тоҳир қолди зор орзулари қашшоқаро,
Ғусса чангидин навое топмадим ушшоқаро.
То Навоийдек асиру бенаво бўлдум санго.

БОБУР ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Бошима не тушмади, ғамнинг садоси қолдимую?!
Гул Ватаннинг бағрида меҳрим гадоси қолдимую?!
Дилга бир келмай туриб ишқим жилоси қолдимую?!
Чархнинг мен кўрмаган жавру жафоси қолдимую?!
Хаста кўнглим чекмаган дарду балоси қолдимую?!

Ваҳ, очуннинг ғам ити ҳар ғўшада қайради тиш,
Айланиб бошим чунон, қисматаро андуҳли иш,
Хуш этай дерман дилим, вале совуқ монанди қиш,
Мени хор этти-ю, қилди муддаийни парвариш,
Даҳри дунпарварнинг ўзга муддаоси қолдимۇ?

Ишқиндин қонмай нигорнинг дам-бадам кўзимда ёш,
Ёр кўнгил шишасига гул ҳуснидин отди-ку тош,
Не гуноҳим бор эди, боқмас сира қайрилма қош,
Мени ўлтурди жафою жавр бирла ул қуёш,
Эмди тиргузмоқ учун меҳри вафоси қолдимۇ?

Васли ёр олис мудом, келмас кўзимга, эй рафиқ,
Кечаси ой йиғлагай ғамли сўзимга, эй рафиқ,
Дўсту ёрим тик қаролмас кўз-юзимга, эй рафиқ,
Ошиқ ўлгач, кўрдум ўлумни ўзумга, эй рафиқ,
Ўзга кўнглумнинг бу оламда ҳароси қолдимۇ?

Оҳки, кўнглум дил билур оламни истар, қилма айб,
Дилга қувват, сўзлари бардамни истар, қилма айб,
Гарчи йўқдир, роҳлари ҳамдамни истар, қилма айб,
Эй кўнгил, гар Бобур ул оламни истар, қилма айб,
Тенгри учун де, бу оламнинг сафоси қолдимۇ?

ОҒАҲИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Қароши бизни айлар безабон оҳиста-оҳиста,
Беором этти гулчеҳра жонон оҳиста-оҳиста,
Муруват кўрмай ўлди дил сомон оҳиста-оҳиста,
Манга зулм айлаб ул қотил аён оҳиста-оҳиста,
Чекиб тифини айлар қасди жон оҳиста-оҳиста.

Жамолин дилкушо кўргач, кўзим ҳам сочди зиёлар,
Оёгин остида бемор ўлубон нозли гиёҳлар,
Ситам бағрида қолди, э воҳ, булбулигўёлар,

Жафоси зўридин икки кўзимдин оқти дарёлар,
Ки қолғай остида онинг жаҳон оҳиста-оҳиста.

Кўзим айтур, ки мен энди вафосизга назар қилмай,
Юзи агар ёғду сочар, ғариб руҳлар асар қилмай,
Яна кўнгил тилар они, рақиб сори қамар қилмай,
Улусга айлаган зулмин кўриб ондин ҳазар қилмай,
Келиб чекдим жафосин мен ёмон оҳиста-оҳиста.

Ниҳон этмас висолини, агар унда раҳм бўлса,
Кўриб ҳолим этур таҳлил, бу дам ранги қаҳим бўлса,
Замини ғам, ажаб, қолур, санамгул ҳамраҳим бўлса,
Бўлур ҳажрида зиндон, гар менинг манзилгаҳим бўлса,
Гулистон балки гулзори жунон оҳиста-оҳиста.

Келадир қон дилим ичра бу ҳижрони асаб дамдин,
Руҳим ёнур олов ичра бу қисматгоҳи оламдин,
Дилим осмони тун бўлди чекиб бисёр ноламдин,
Тўла пуржом тут лутф айлаб, эй соқийки, бу ғамдин,
Қутулғойман ичиб ман нотавон оҳиста-оҳиста.

Муҳаббат йўли қоронғу, билибон бос йўлунгни,
Кимики дарди мавҳумдир, жавобсиз чўзма қўлунгни,
Нигоҳинг ҳар томон ташлаб танигин соғу сўлунгни,
Вафо йўқ даҳр боғининг гулида, берма кўнглунгни,
Бугун тонгла кетар, эй боғбон, оҳиста-оҳиста.

Иложсиз қолди Тоҳир ҳам дили вайрон туни ичра,
Кўриб офат ситам тортар кўзи жайрон туни ичра,
Беҳуш қолди мадорсиз ул захи зиндон туни ичра,
Эмас гардунда раъд овозиким ҳижрон туни ичра,
Эрур ул Огаҳий чеккан фиғон оҳиста-оҳиста.

ОГАҲИЙ

Шоирнинг 190 йиллигига

Назмаро одил камол, хўб нуктадондир Огаҳий,
 Сўзлари — рангин либос, назми равондир Огаҳий.
 Шуаро шеър айтса гар, айтолмагай ондин баланд,
 Илми ашъор боғида ҳосил — жаҳондир Огаҳий.
 Форс-арабча хушкалом, достону ашъор ўгириб,
 Эли равнақ бағрида бир таржимондир Огаҳий.
 Олими даврон бўлиб, ёзди тарихнинг ҳикматин,
 Чехраи мозий учун кўзгу, амондир Огаҳий.
 Хўбки, Тоҳир, соф дилинг даргоҳи шеър деб бир ҳавас,
 Назми фикринг кўкида шеъринг замондир Огаҳий.

ТАРЖИМАЛАР

(Ҳофиз Шерозийдан)

* * *

Дилбари жононим менинг
 олди дилу жоним менинг,
 Олди дилу жоним менинг
 дилбари жононим менинг.
 Тиргизур бу жоним менинг
 ул лабинг, жононим менинг,
 Ул лабинг, жононим менинг
 тиргизур бу жоним менинг.
 Равзаи ризвоним менинг
 дўст йўлин тупроғидир,
 Дўст йўлин тупроғидир
 равзаи ризвоним менинг.
 Бу дили ҳайроним менинг —
 мафтуну шайдоинг сенинг,

Мафтуну шайдоинг сенинг —
бу дили ҳайроним менинг.
Юсуфи Канъоним менинг —
сарҳади гулчеҳранг сенинг,
Сарҳади гулчеҳранг сенинг —
Юсуфи Канъоним менинг.
Сарви гулистоним менинг —
қомати дилжўйинг сенинг,
Қомати дилжўйинг сенинг —
сарви гулистоним менинг.
Ҳофизи хушхоним менинг —
оҳларим куйловчи камол,
Оҳларим куйловчи камол —
Ҳофизи хушхоним менинг.

* * *

Кўргилик недир, ки даври камар кўрамен,
Ҳамма офоқ тўла фитна ва шар кўрамен.
Ҳар киши хуш кун тилар даври айёмдин,
Мушкулим шудир, ки ҳар кун батар кўрамен.
Аблаҳ учун қанду гулоб эса шарбати,
Озиғи доно: ҳаёт — қон-жигар кўрамен.
Бўлса мажруҳ чопқир отлар эгар остида,
Тавқи заррин барча бўйни ул хар кўрамен.
Ҳамма қизлар онаси-ла нифоқдадир, оҳ,
Барча ўғил баднияти падар кўрамен.
Ҳеч биродар раҳм қилмас биродарига,
Ўғлига шафқатсиз ота, агар кўрамен.
Панди Ҳофиз тингла, хожа, ва қил яхшилик,
Бу насиҳат хуш, дурру гуҳар кўрамен.

(Ҳилолийдан)

* * *

Хоҳишим шулки, қадаминг
остида зор ўлайн,
Менга жон этсанг ато гар,
боз бир бор ўлайн.
Оҳ, висолинг кўрмасам мен,
йўқ сира тоқат-чидам,
Нописанд ўлсам агар,
ҳасрати дийдор ўлайн.
Ул куёши умрим ўшал
том лабига етди-ку,
Яхшидир ҳар жойдаки,
сояи девор ўлайн.
Сен дединг: рашким ўти
ёниб, рақиб бўлгай ҳалок,
Мен-ку шу ҳолатдаман,
оҳ, бу дами ор ўлайн.
Нега қоним тўкмадинг тез,
билмагайман, дилбарим,
Истасанг, жон узмайин,
ёнингда бисёр ўлайн.
Ёр келиб бу ҳолатим
кўрса, Ҳилолий, бир замон,
Вақтидир, энди бу дам
шул пойи дилдор ўлайн.

* * *

Ҳар кеча дегум, ки эрта
тарки бу савдо этай,
Эрта ҳам келса агар, мен
бу куним фардо этай.

Бир кўриб тушди менинг ҳам
 бошима савдоларинг,
 Яхшироқ эрур, кейин мен
 бошга шул савдо этай.
 Яхшилар, бехуд бўлиб
 эгсам агар пойига бош,
 Сўнгра қай аҳволда бошим
 қайтадан боло этай.
 Сен-ку айтарсан, адашган
 бу дилингни изла хўб,
 Мен адашганман, ахир,
 қайдан уни пайдо этай?
 Мен, ажаб, кимман, фуломинг
 деб санарман ўзни ҳам,
 Бир итинг бўлиб, улар
 ичра ўзимни жо этай.
 Ошиқи мастман, Ҳилолий,
 қайдадир олифталар,
 То дилу жоним фидои
 соқийи зебо этай.

МУНДАРИЖА

Меҳр дунёси

“Шеърят...”	3
Садоқат кўшиғи	4
“Ҳоким бўлсам...”	5
Умид	5
Умрим олтинлари	6
“Сабр боғларида...”	6
“Умр — бир иморат...”	7
“Келажак — бир жумбоқ...”	7
“Ёлғизлик...”	7
Сабр	8
Кўнгил билан суҳбат	9
“Улуғ шоирларга...”	10
Халқинг фарзанди бўл	10
Бир ширин сўз айтсам...	11
Муҳаббат	12
“Ҳали мен бундаман...”	12
Севги	13
Кўзларинг сеҳрлар...	13
Севги мадҳияси	14
Сизни севмоқ...	15
Кўклам	16
Олчазор	16
Юрагимга айтганларим	16
“Забардастсан...”	18
Меҳрбахш бўл	18
Доноларнинг илми қанотда...	20
“Ширинсухан, дейдилар...”	20
Одамлар	21
Шоираларга	22
“Куч-қувват кетади...”	22
Дилтопар қалам	23
Саодат қайтар	24
Тақдир	24
“Мен учмадим...”	25
Суҳбат	26
Хушомад ва хушсўзлик	27

Сени алдаса гар...	27
“Кўзларимда...”	28
Димоғдорлик нега бунча, ҳей?	29
Ойкелинга	30
Илтижо	31
“Кўнглимда...”	32
“Мен кечирдим...”	32
Ёлғизлик эзади аёлни	33
Тўртликлар	34

Ишқ эрур диёримиз

Олдилар	38
Айладингиз	38
Билмади	39
Чўкмасин, жоно, хаёлинг	40
Ёр оёғи етмаса	41
Хуш нигоҳинг	41
Қизганур	42
Ишқ эрур диёримиз	43
Кўнглима	43
Айттил...	44
Нигоҳларинг	45
Биз томон қайда нигоҳ?	45
Юз-кўзлари	46
Дилдаги туйғу мисол	47
Жонсўз аёл	48
Билганларинг	48
Равшан этур	49
Ўлтирибсиз рўбарў	50
Гул берайми ёки дил?	51
Либос кийди	51
Айланур	52
Навоий ғазалларига мухаммаслар	53
Бобур ғазалига мухаммас	55
Огаҳий ғазалига мухаммас	56
Огаҳий	58
Таржималар:	58
Ҳофиз Шерозийдан	58
Ҳилолийдан	60

Адабий-бадиий нашр

ТОҲИР ҲАҚБЕРДИЕВ

МУҲАББАТ ДИЁРИ

Шеърлар

Муҳаррир *Ж. Субҳон*
Мусаввир *Р. Зуфаров*
Бадиий муҳаррир *А. Кива*
Техник муҳаррир *Т. Смирнова*
Кичик муҳаррир *Н. Фазилова*
Мусахҳиҳ *М. Насриддинова*

ИБ № 3817

Босишга 18.02.2000 й. да рухсат этилди. Бичими 70x90^{1/32}.
Таймс гарнитура. Офсет босма. 2,34 шартли босма тобоқ.
2,4 нашр босма тобоғи. Жами 3000 нусха. 1069 рақамли
буюртма. 12-2000 рақамли шартнома.
Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг
Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 700129,
Тошкент, Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг
1-босмаҳонасида босилди. 700002. Тошкент, Сағбон кўчаси,
1-берк кўча, 2-уй.

Тоҳир Ҳақбердиев 1942 йилда Самарқанд вилоятининг Пастдарғом тумани, Чархин шаҳарчасида туғилган. Самарқанд давлат дорилфунунининг филология факультетини тугатган. 35 йил ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси бўлиб ишлади. “Муҳаббатнинг юксак қояси” (1988 йил, “Сўғдиёна” нашриёти) шеърлар тўплами муаллифи.

